

Sygn. akt I CSKP 176/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa R. P.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Spraw

Wewnętrznych i Administracji oraz Centralny Zarząd Służby Więziennej

o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę i świadczenie na cel społeczny,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 16 września 2021 r.,

skargi kasacyjnej powoda

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 19 września 2018 r., sygn. akt V ACa (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego Sądowi
Apelacyjnemu w (...).**

UZASADNIENIE

Dnia 27 października 1989 r. powód R. P. wniósł pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej, w którym, po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa, wnosił o zasądzenie kwoty 1 000 000 zł tytułem odszkodowania, 1 200 000 zł tytułem zadośćuczynienia, 1 000 zł miesięcznie tytułem renty i 500 000 zł na rzecz

Polskiego Czerwonego Krzyża wraz z odsetkami od wskazanych kwot od października 1986 r. do dnia zapłaty i odsetkami od zaległych odsetek. Podstawą dochodzonych roszczeń było celowe, planowe i rozmyślne ciężkie okaleczenie fizyczne powoda i spowodowanie u niego choroby psychicznej, co miało nastąpić w związku z zatrzymaniem go przez milicję w dniu 28 września 1986 r., a następnie tymczasowym osadzeniem go w Zakładzie Karnym w K. w okresie od 30 września 1986 r. do 17 listopada 1986 r.

Wyrokiem z dnia 1 października 2010 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił powództwo i nie obciążył powoda kosztami procesu. Ustalił, że zatrzymanie, a następnie tymczasowe aresztowanie powoda nastąpiło na mocy postanowienia Prokuratury Rejonowej w K. w związku z toczącym się przeciwko niemu postępowaniem przygotowawczym z art. 268 Kodeksu karnego z 1969 r. Powód podejrzany był o usunięcie dokumentów z akt sprawy o ubezwłasnowolnienie, która toczyła się wobec niego z wniosku Prokuratora Rejonowego w K.. Powód w tym okresie poszukiwany był listem gończym. W treści opinii sądowo-psychiatrycznej sporządzonej w dniu 16 października 1986 r. na zlecenie Prokuratury Rejonowej w K. opisano dostępną wówczas dokumentację dotyczącą powoda. Z treści przytoczonych w opinii dokumentów, w tym książki zdrowia tymczasowo aresztowanego wynika, że w dniu 29 września 1986 r. powód doznał w zakładzie karnym urazu prawego barku. Powodowi założono opatrunek gipsowy na okres sześciu tygodni. Z zapisu z dnia 2 października 1986 r. wynika, że założony opatrunek gipsowy został uszkodzony, przy czym nie sprecyzowano przyczyn tego uszkodzenia. Z kolei z zapisu z dnia 4 października 1986 r. wynika, że powód z podejrzeniem połknięcia gwoździ został poddany badaniom RTG. Kserokopia książki zdrowia została dołączona do akt sprawy. W toku postępowania nie udało się sądowi, pomimo wielokrotnych prób podejmowanych w tym zakresie, zgromadzić dokumentacji odnoszącej się do powoda i dotyczącej jego pobytu w Zakładzie Karnym w K. oraz jego ówczesnego stanu zdrowia. Z odpowiedzi udzielanych Sądowi Okręgowemu przez różne instytucje wynika, że pełna dokumentacja zaginęła w związku z licznymi powództwami wytaczanymi w tym zakresie przez powoda. Powód był dwukrotnie przesłuchiwany w sprawie w charakterze strony. Jego zeznania zostały ocenione jako w przeważającej części

niewiarygodne, a przedstawiony przez niego przebieg zdarzeń jako niespójny i nielogiczny.

Zdarzenia, z którymi powód łączył obowiązek odszkodowawczy Skarbu Państwa, miały miejsce we wrześniu i październiku 1986 r. Z tej przyczyny Sąd Okręgowy ocenił odpowiedzialność Skarbu Państwa w świetle przesłanek wynikających z brzmienia dawnego art. 417 k.c., zgodnie z wykładnią tego przepisu ukształtowaną w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w tym zwłaszcza w uchwale z dnia 15 lutego 1971 r., III CZP 33/70, zawierającej wytyczne wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w sprawie odpowiedzialności Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych. W świetle ustalonych okoliczności Sąd Okręgowy stwierdził, że powód nie wykazał przesłanek, które uzasadniałyby odpowiedzialność Skarbu Państwa. Jediną okolicznością, która została w sprawie wykazana jest fakt, że powód R. P. w dniu 29 września 1986 r. doznał w zakładzie karnym urazu prawego barku. W toku postępowania nie zostały jednak ustalone jakiekolwiek okoliczności, które wskazywałyby, że uszkodzenie to nastąpiło na skutek zawinionego i bezprawnego działania funkcjonariusza publicznego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności. Powód nie wykazał także, aby w okolicznościach wskazanych w pozwie (zatrzymanie przez MO, a następnie umieszczenie w Zakładzie Karnym w K.) zostały naruszone jego dobra osobiste wskazane w art. 444 i 445 k.c. albo że na skutek działań funkcjonariusza publicznego doszło do umyślnego naruszenia jakichkolwiek innych dóbr osobistych powoda (art. 448 k.c.). W konkluzji Sąd Okręgowy uznał powództwo za nieudowodnione i bezzasadne.

Od wyroku Sądu Okręgowego powód wniósł apelację. Postanowieniem z dnia 19 września 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w W. w całości i umorzył postępowanie w sprawie. Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że w rozpatrywanej sprawie wystąpiła następczo ujemna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej. W uzasadnieniu powołano się na fakt wydania przez Sąd Apelacyjny w (...) wyroku z dnia 18 stycznia 2013 r., sygn. akt I ACa (...), oddalającego apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 12 października 2010 r. wydanego w sprawie o sygn. akt II C (...) z powództwa R. P. przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi

Zdrowia, T. G., Z. P., A. H., T. P., H. G., A. R., I. J., S. J. i D. J.. W sprawie tej powód R. P. dochodził zasądzenia solidarnie od pozwanych na swoją rzecz kwoty 1 500 000 zł tytułem odszkodowania, 1 000 zł miesięcznie renty, 1 000 000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz zasądzenia na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża kwoty 1 000 000 zł wraz z odsetkami od wskazanych kwot od dnia 27 września 1986 r. i odsetkami od zaległych odsetek. Podstawą faktyczną dochodzonych w tej sprawie roszczeń było twierdzenie, że w latach 1984-1986 r. powód był prześladowany przez władze komunistyczne. Według powoda, w nocy z 26 na 27 września 1986 r. został zatrzymany przez funkcjonariuszy policji, pobity do nieprzytomności, a następnie przewieziony do szpitala w K., w którym nie uzyskał właściwej pomocy ze strony dyżurnych lekarzy i pielęgniarek, lecz został wydany funkcjonariuszom, za sprawą których, przy udziale prokuratora z K., został osadzony w Zakładzie Karnym w K.. Powód twierdził w dalszej kolejności, że w dniu 4 października 1986 r. w pracowni RTG Szpitala Miejskiego w K. został pozbawiony odzieży w celu wykonania ponad 30 zdjęć RTG w czasie kwadransa. Powód utrzymywał, że po tak dużej liczbie zdjęć RTG zachorował na ciężką chorobę popromienną, stał się kaleką, zapadł na zdrowiu fizycznym i psychicznym. Twierdził także, że usiłował się ratować, lecz po nieudanej próbie ucieczki został pobity przez strażników więziennych do nieprzytomności, nie otrzymał potrzebnej pomocy medycznej, a zamiast tego został ponownie wtrącony do celi. Powód podawał ponadto, że podczas pobytu w Zakładzie Karnym w K. poddawany był doświadczeniom medycznym, podczas których był bity, okaleczany i celowo odurzany środkami nieznanego pochodzenia, za pomocą których został zarażony gruźlicą i innymi chorobami zakaźnymi. Powód przypisywał pozwany odpowiedzialność za własne kalectwo, utratę możliwości zarobkowania i brak środków do życia. Z podanych okoliczności wywodził przytoczone wyżej żądania, na poparcie których nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych. Wyrokiem z dnia 12 października 2010 r., sygn. akt II C (...), Sąd Okręgowy w W. oddalił powództwo. Jak wynika z zarządzenia Przewodniczącego II Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w W. z dnia 27 grudnia 2011 r., odejście sędziego referenta w stan spoczynku w licu 2011 r., spowodowało, że nie zostało sporządzone pisemne uzasadnienie wyroku. Wyrokiem z dnia 18 stycznia 2013 r., sygn. akt I ACa (...),

Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda z powodu całkowitego zaniechania przez powoda inicjatywy dowodowej i niewykazania żadnej z okoliczności podanych w pozwie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego orzekającego w sprawie o sygn. akt V ACa (...), podstawa faktyczna roszczenia o zapłatę w sprawie rozpatrywanej przez Sąd Okręgowy w W. pod sygn. akt II C (...), a następnie przez Sąd Apelacyjny w (...) pod sygn. akt I ACa (...), jest tożsama z podstawą faktyczną wskazaną przez powoda w niniejszej sprawie. Sąd Apelacyjny przyjął, że między tymi samymi stronami toczyło się już postępowanie, które miało za przedmiot żądanie zapłaty zadośćuczynienia, odszkodowania, świadczenia na cel społeczny i renty, które było oparte na tych samych okolicznościach związanych z faktem zatrzymania i osadzenia powoda w jednostce penitencjarnej, podczas których miało dojść do jego pobicia, naświetlania promieniami rentgenowskimi, poddawania doświadczeniom medycznym, zakażeniom i odurzeniu przy jednoczesnej odmowie udzielenia pomocy medycznej. Sąd Apelacyjny podkreślił, że w niniejszej sprawie powód nie wskazał żadnych nowych okoliczności, które byłyby odrębne w stosunku do tych, które były przedmiotem sprawy o sygn. akt II C (...), poddanej kontroli instancyjnej przez Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie o sygn. I ACa (...). W konsekwencji wszelkie okoliczności faktyczne podniesione przez powoda były już przedmiotem prawomocnego rozstrzygnięcia, co uniemożliwia poddanie je ponownej ocenie merytorycznej. W obu sprawach zachodzi tożsamość podmiotowa, bowiem powodem jest R. P., a pozwanym m.in. Skarb Państwa reprezentowany przez jednostki organizacyjne. Bez względu na liczbę i rodzaj jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa (*stationes fisci*) w sprawie występuje jeden pozwany, którym jest Skarb Państwa. Niezależnie bowiem od tego, czy pozwany jest Skarb Państwa - Minister Zdrowia - czy Skarb Państwa - Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Centralny Zarząd Służby Więziennej, pozwanym pozostaje nadal Skarb Państwa jako osoba prawna. W obu sprawach powoływana była też ta sama podstawa prawna w postaci art. 444 k.c., art. 445 k.c., art. 448 k.c. oraz art. 417 k.c. w brzmieniu obowiązującym w 1986 r. Sąd Apelacyjny stwierdził w konkluzji, że zachodzi tożsamość podmiotowa i przedmiotowa obydwu spraw.

Od postanowienia Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wniósł powód, zaskarżając je w zakresie uchylającym wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 1 października 2010 r. i umarzającym postępowanie w sprawie. Zarzucił naruszenie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. przez błędne przyjęcie przez Sąd Apelacyjny zaistnienia w toku sprawy ujemnej przesłanki procesowej, tj. powagi rzeczy osądzonej, co spowodowało brak możliwości rozpatrzenia zarzutów zawartych w apelacji powoda i merytorycznego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie. Na tej podstawie skarżący wnosił o uchylenie postanowienia Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazanie mu sprawy do ponownego rozstrzygnięcia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący zarzucił naruszenie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. polegające na błędnym stwierdzeniu przez Sąd Apelacyjny stanu powagi rzeczy osądzonej i umorzeniu postępowania, co uniemożliwiło zbadanie zarzutów zawartych w apelacji powoda i merytoryczne rozpoznanie sprawy. Powaga rzeczy osądzonej jako negatywna i bezwzględna przesłanka procesowa wyłącza bowiem dopuszczalność orzekania w sprawie i prowadzi do odrzucenia pozwu (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.), ewentualnie - jeżeli powstała dopiero w toku postępowania - prowadzi do jego umorzenia jako następczo niedopuszczalnego (art. 355 k.p.c.).

Z powagą rzeczy osądzonej mamy do czynienia wtedy, gdy przedmiot prawomocnie zakończonych procesu oraz przedmiot kolejnego procesu są identyczne, przy jednoczesnej tożsamości stron obu postępowań (przedmiotowa i podmiotowa identyczność sporu). Odnosnie do podmiotowego aspektu powagi rzeczy osądzonej skarżący argumentował, że podmioty, przeciwko którym występował w obydwu postępowaniach są różne, bowiem w sprawie o sygnaturze akt II C (...) i I ACa (...) pozwanymi byli Skarb Państwa - Minister Zdrowia i osoby fizyczne, natomiast w sprawie o sygn. akt II C (...) i V ACa (...) pozwanymi są Skarb Państwa - Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Centralny Zarząd Służby Więziennej. Stanowisko skarżącego jest błędne, ponieważ stroną obydwu postępowań był m.in. Skarb Państwa, a dla oceny tożsamości podmiotowej obydwu postępowań w tym zakresie bez znaczenia pozostaje to, które jednostki organizacyjne reprezentowały Skarb Państwa w danym postępowaniu. Okoliczność,

że w obrocie cywilnoprawnym Skarb Państwa jest zawsze reprezentowany przez różne, działające w ramach jego struktury organizacyjnej *stationes fisci*, nie zmienia ogólnej zasady, że stroną postępowania jest Skarb Państwa, a nie jego jednostki organizacyjne, którym co do zasady - z zastrzeżeniem ustawowo uregulowanych wyjątków - nie przysługuje podmiotowość prawna ani podmiotowość procesowa.

Okoliczność, że Skarb Państwa był reprezentowany w obydwu postępowaniach przez różne jednostki organizacyjne może mieć jednak znaczenie dla oceny tożsamości roszczeń od strony przedmiotowej. Zgodnie z art. 67 § 2 zd. 1 k.p.c., za Skarb Państwa podejmuje bowiem czynności procesowe organ państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, lub organ jednostki nadrzędnej. Wskazanie przez powoda określonej *statio fisci* może mieć zatem znaczenie dla oceny, w których działaniach pozwanego Skarbu Państwa, powód upatrywał źródła dochodzonych roszczeń. W tym kontekście należy zauważyć, że mimo powołania zbliżonych, czy nawet w większości tożsamyh okoliczności faktycznych w obydwu sprawach, w jednej z nich powód dochodził odpowiedzialności pozwanego w związku z nienależytym leczeniem go, skutkującym ciężkim kalectwem, chorobą psychiczną i nieudzieleniem pomocy medycznej przez szpitale podlegające Ministrowi Zdrowia (sprawy o sygn. akt II C (...) i I ACa (...)), a w drugiej - mimo powołania podobnych okoliczności - wskazywał ponadto na bezprawność działań podjętych przez funkcjonariuszy MO i Służbę Więzienną, akcentując bezprawne zatrzymanie powoda i osadzenie w Zakładzie Karnym w K. (sygn. akt II C (...) i V ACa (...)).

Ocena tożsamości obydwu postępowań jest uwarunkowana tym, jak daleko sięgają przedmiotowe granice powagi rzeczy osądzonej. W świetle art. 366 k.p.c. powagą rzeczy osądzonej objęte jest to, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia. Przedmiot ten jest z kolei determinowany treścią przytoczonego w pozwie żądania w powiązaniu z uzasadniającym je zespołem okoliczności (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2015 r., II CSK 226/14, niepubl., z dnia 6 sierpnia 2015 r., V CSK 673/14, niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2019 r., I CSK 708/17, niepubl.). Chodzi o żądanie w takiej postaci, jaką posiadało ono w chwili miarodajnej dla orzekania, z uwzględnieniem ewentualnych zmian przedmiotowych powództwa (postanowienie

Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2014 r., IV CSK 37/14, niepubl.). Do uwzględnienia zarzutu powagi rzeczy osądzonej w jego aspekcie przedmiotowym konieczne jest kumulatywne ustalenie identyczności żądania i jego podstawy faktycznej oraz prawnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2018 r., II CSK 582/17, niepubl. oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2007 r., I CSK 479/06, niepubl., z dnia 6 marca 2008 r., II UK 144/07, niepubl. i z dnia 15 listopada 2012 r., V CSK 515/11, niepubl.). Nie można wykluczyć, że w celu dokonania tych ustaleń, żądanie pozwu trzeba będzie poddać wykładni, podobnie jak ma to miejsce w odniesieniu do innych twierdzeń procesowych stron. Zważywszy, że identyczność żądania i jego podstawy zachodzi niekoniecznie wtedy, gdy elementy te dokładnie pokrywają się ze sobą, w doktrynie i w judykaturze przyjmuje się, że zarzut powagi rzeczy osądzonej jest uzasadniony, gdy podstawa faktyczna roszczeń jest tożsama, a żądanie w drugim procesie stanowi *minus* względem rozstrzygnięcia zawartego w prawomocnym wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1973 r., I PZ 39/73, niepubl.). Jak wynika z dokonanych ustaleń, w obu sprawach powód dochodził tych samych świadczeń (odszkodowanie, zadośćuczynienie, renta) od tego samego pozwanego (Skarb Państwa) na zbliżonej podstawie faktycznej i prawnej, przy czym odmiennie określił kwotową wartość niektórych z tych roszczeń, częściowo dochodząc w obecnym postępowaniu roszczeń o wyższej wartości (*plus*) niż w poprzednim postępowaniu, czego Sąd Apelacyjny także nie wziął pod uwagę w swoich rozważaniach. Jest to o tyle istotne, że o tożsamości przedmiotowej żądania nie można mówić, jeżeli powód dochodzi innej niż poprzednio osądzona części tego samego świadczenia, co - jak sygnalizowano już wcześniej - może wynikać wprost z treści pozwu i dalszych pism procesowych lub zostać ustalone w drodze ich wykładni i porównania z dawnym rozstrzygnięciem. Należy podkreślić, że powaga rzeczy osądzonej pierwszego wyroku dotyczy jedynie tej części świadczenia, o której orzeczono, nie obejmuje natomiast roszczeń, które nie zostały wcześniej zgłoszone i których nie osądzono (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 1994 r., III CZP 29/94, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2009 r., II CSK 595/08, niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2014 r., V CSK 47/14, niepubl.). Nie ma w tym względzie znaczenia fakt, czy

pierwsze powództwo zostało uwzględnione, czy oddalone, ani też to, czy powód w pierwszym procesie dał wyraz temu, że dochodzi jedynie części świadczenia.

Oparcie skargi kasacyjnej na podstawie naruszenia przepisów postępowania może stanowić skuteczną podstawę kasacyjną, gdy skarżący wykaże, iż podnoszone przez niego uchybienie procesowe mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). W okolicznościach sprawy wpływ taki zachodzi, ponieważ naruszenie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. mogło mieć znaczenie dla oceny prawidłowości zastosowania art. 355 k.p.c., przynajmniej co do części roszczeń dochodzonych przez powoda.

Należy zwrócić także uwagę na różnicę pomiędzy wartością przedmiotu zaskarżenia wskazaną w skardze kasacyjnej (taką samą jak w jednej z apelacji wniesionej przez pozwanego - druga apelacja - wniesiona przez jego pełnomocnika została odrzucona), a wartością przedmiotu sporu będącą sumą roszczeń dochodzonych pozwem (z uwzględnieniem sposobu liczenia tej wartości od roszczenia o rentę). Wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana w apelacji, a następnie w skardze kasacyjnej jest niższa od sumy roszczeń dochodzonych przez powoda, będących podstawą ustalenia wartości przedmiotu sporu. Sąd drugiej instancji ani na etapie postępowania apelacyjnego, ani kasacyjnego nie dokonał jednak bliższych ustaleń dotyczących przyczyny takiego, a nie innego ujęcia przez powoda wartości przedmiotu zaskarżenia w obu tych postępowaniach, w szczególności czy było to następstwem zaniechania dochodzenia przez powoda części roszczeń, a jeśli tak to których i w jakim zakresie. Ponieważ jednocześnie powód nie cofnął pozwu ani w całości, ani w części wydane przez Sąd Apelacyjny postanowienie zaskarżone skargą kasacyjną odnosi się do wszystkich roszczeń dochodzonych przez powoda pozwem niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanej w apelacji, a następnie w skardze kasacyjnej i nie zweryfikowanej przez Sąd Apelacyjny. Kwestia, czy intencją powoda, wynikającą z podania niższej wartości zaskarżenia od wartości przedmiotu sporu, było częściowe cofnięcie powództwa, powinna być jednak wyjaśniona przez Sąd Apelacyjny przy rozpoznaniu sprawy przez ten Sąd.

Z przytoczonych względów orzeczono, jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. Przedmiotem zaskarżenia skargą kasacyjną było rozstrzygnięcie dotyczące umorzenia postępowania zawarte w punkcie pierwszym zaskarżonego postanowienia. W tej sytuacji, niezależnie od zakresu zaskarżenia postanowienia Sądu Apelacyjnego wskazanego przez powoda w skardze kasacyjnej, należało uznać, że dotyczyło to także rozstrzygnięć dotyczących kosztów postępowania (łącznie z kosztami wynagrodzenia przyznanego pełnomocnikowi z urzędu), które zawsze dzielą los rozstrzygnięcia merytorycznego. O kosztach tych będzie więc musiał orzec ponownie Sąd drugiej instancji w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie z uwzględnieniem ostatecznego jego wyniku.

ke